

УДК. 712.253

Кисельов В.М.,
maketlab@ukr.net, ORCID: 0000-0002-3900-5744,Кисельова Г.В.,
kiselisa@ukr.net, ORCID: 0000-0002-0398-6413,

Одеська державна академія будівництва та архітектури

DOI: 10.32347/2076-815x.2020.72.119-126

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕМАТИЧНОГО ПАРКУ (НА ПРИКЛАДІ СТВОРЕННЯ ПАРКУ-МІНІАТЮР В м. ОДЕСА)

Досліджено тематичні парки, як важливому компоненту міського парку. Проаналізовані наукові роботи присвячені специфіці планувальної організації тематичних парків, та розміщенню тематичних парків в структурі міста. Визначена необхідність створення тематичних парків для міст України в цілому та особливо для міста Одеси. На ряду з туризмом курортним, для міста Одеси необхідно розвивати «освітньо-подієвий» туризм. Створення парку-виставки в місті Одесі буде сприяти поліпшенню бренду міста і приваблення туристичних потоків. Експозиції парків - виставок можуть бути різні, але саме «макетний» спосіб представлення експозицій виявляється найпривабливішим для залучення туристичних потоків. Парк-мініатюр може бути створений, як окремий парк або, як експозиційна частина в одному із міських парків Одеси В статті розглянуто особливості сценарного підходу до створення планувальної системи парку-мініатюр, а також визначається необхідність покрокового моделювання простору.

Ключові слова: тематичний парк, парк-мініатюр, макетні експозиції.

Постановка проблеми. Парки, в міському середовищі, відіграють роль не тільки важливих екологічних «лісових масивів», а й громадських просторів. Вони виконують важливу функцію соціалізації та культурного розвитку: тут проводять відкриті майстер-класи, виставки та інсталяції. Парки відрізняються великим різноманіттям по розташуванню, величині, місцю в архітектурно-планувальній структурі міста та його водно зеленої системи, багатофункціонального призначення та іншими ознаками. Для міської влади така площадка вигідна ще й економічно: людям властиво витратити більше грошей на відпочинок. Щоб потік відвідувачів не висихав, а локація перетворилася в міську пам'ятку, необхідно зробити її унікальною. Саме з цієї причини наразі актуально створення тематичних парків, як окремих елементів міського простору, так і створення тематичних секторів в структурі багатофункціонального міського парку.

Тематичні парки займають особливе місце не тільки в світовій індустрії розваг, але і в парковій типології. До тематичних парків відносяться: парки атракціонів, спортивні парки, парки-виставки, зоопарки, а також інші парки всіх можливих розваг для дітей і дорослих.

Аналіз досліджень і публікацій. Сьогодні тематичні парки залишаються слабо вивченими в Україні і на всьому пострадянському просторі в цілому, тому не існує загальноприйнятої типології тематичних парків. При роботі над цією темою були вивчені роботи А. Ю. Олександрової, О. Н. Седикіної, В.П. Ведернікова, В.К. Крутікова, які присвячені специфіці тематичних парків. Особливостям розміщення парків спеціального призначення (тематичних парків) в міській структурі присвячені роботи І.В. Барасової, В.П. Заваріної, Ю.Б. Хромової.

Виклад основного матеріалу. Якщо говорити про види тематичних парків, то їх можна поділити на: тематичні парки курортного типу, регіональні тематичні парки, міські тематичні парки, вузькоспеціалізовані тематичні парки.

В Україні досвід організації тематичних розважальних парків надзвичайно низький. Невисокий середній дохід українців призводить до низької мобільності, недостатньої ємності споживчого ринку паркових розваг та інші фактори перешкоджають будівництву в нашій країні великих тематичних парків. В Україні видається економічно доцільним створення або міських тематичних парків, або невеликих тематичних секторів в уже існуючих багатопрофільних парках. Що дозволить не тільки залучити туристів, а й знайти фінансування на реконструкцію існуючих міських парків.

Для міста Одеси особливо актуальним є питання стратегії розвитку і функціонування загальноміських парків. Досягнення необхідного рівня якості організації культурного дозвілля та надання якісних послуг населенню міста неможливо без урахування інновацій в сучасній індустрії відпочинку. Тому при розробці програми розвитку парків міста повинен бути використаний національний і світовий досвід. Крім створення умов поліпшення здоров'я і якості життя населення за рахунок зростання поліпшення екологічної обстановки, доступності отримання соціальних послуг в сфері культури, в тому числі фізкультури і спорту для створення і подальшого розвитку інфраструктури міських парків необхідне залучення туристичних потоків.

На ряду з туризмом курортним, для міста Одеси необхідно розвивати подієвий туризм. Створення парку-виставки в місті Одесі буде сприяти поліпшенню бренду міста і приваблення туристичних потоків.

Проведений аналіз досвіду будівництва тематичних парків Європи показав, що більшість парків розташовано в приміських зонах в межах 50 км від міста (Disneyland Paris, Warner Bros. Movie World і т.інш.) і сільській місцевості

на відстані 100-110 км від великих міст (Europa park, Efteling и др.), в невеликих курортних містах (Port Aventura, Muumimaailma і т.інш.). Розташування декількох тематичних парків в центральних зонах міст пояснюється містобудівної ситуацією, що склалась історично (Tivoli Gardens, Junibacken). Міські тематичні парки, як правило, павільйонного типу, а відкриті парки мають невелику площу [1]. Для Одеси створення окремого великого тематичного парку представляється економічно не вигідним на сьогоднішній день. Багато міських історичних парків м. Одеси потребують часткової або повної реконструкції, нажаль все впирається в нестачу коштів. Створення парку-мініатюр, як експозиційної частини міського парку могло би допомогти залучити відвідувачів і додаткові кошти для функціонування міського парку.

Експозиції парків - виставок можуть бути різні: вироби промисловості, предмети декоративно-прикладного мистецтва, скульптура і т. інш. Предмети експозиції можуть бути представлені, як в натуральному вигляді, так і у вигляді макетів. Саме «макетний» спосіб представлення експозиції представляється найбільш привабливим для залучення туристичних потоків. Адже макети дають можливість представити в зменшеному вигляді, як пам'ятники архітектури, так і цілі експозиції зменшених міст. Макетні експозиції дозволяють відчувати себе Гуллівером або учасником історичних битв, або відчувати себе мандрівником у часі і побачити міста, які існували століття тому. Парки - виставки, в яких представлені макети будівель або цілих міст називаються парками -мініатюр.

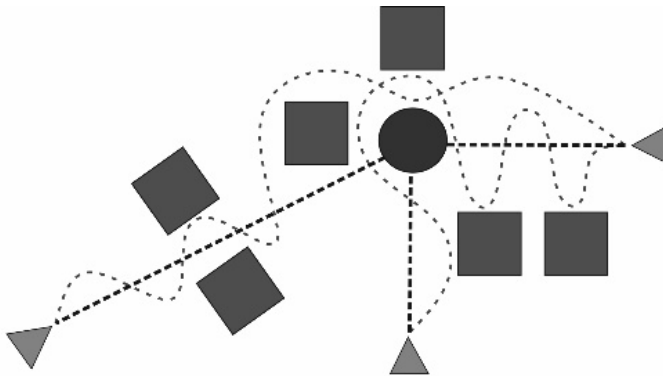
У світі існує кілька десятків парків мініатюр. Маленькі міста з дивовижною точністю відтворюють архітектуру і географічні ландшафти тієї чи іншої країни, а то й кількох країн одразу. Це, по суті, унікальні комплекси, які дозволяють за кілька годин побачити сотні пам'ятників світової культури, розгледіти ближче пам'ятки різних міст і зробити невеликий екскурс в історію.

Свій парк мініатюр, який знайомить з пам'ятками як мінімум одного конкретного міста, а як максимум - відразу з декількома частинами світу, є майже в кожній туристичній країні світу.

В Україні парки - мініатюр діють в Києві «Україна в мініатюрі» та Львові «Мініатюрний парк фортифікаційних споруд».

Для створення парку- мініатюр в одному з великих міських парків Одеси необхідно враховувати сценарний підхід в проектуванні парку- це створення просторово-часової структури, що складається з об'єктів показу, які пов'язані між собою певними зв'язками в певній послідовності. Ці зв'язки формують маршрут парку. Формування суспільно-рекреаційних просторів із застосуванням сценарного підходу посилює ідентичність місця, що робить його більш виразним і незабутнім [2]. Одна з головних задач при проектуванні парку - мініатюр організація маршруту, який впливає на рівень візуального

сприйняття. Класична побудова сюжету складається з зав'язки, розвитку дії, кульмінації та розв'язки. Вхід в парк - початок шляху, зав'язка. Шлях між об'єктами показу - розвиток дії. Головний об'єкт показу - це кульмінація. Таким чином, побудова маршруту парку - це покрокове моделювання простору. У таких парках може бути два варіанти маршруту: короткий і довгий (рисунок 1). Короткий маршрут-це шлях від входу до головної площі (головного об'єкта), в цьому випадку відвідувачі не загострюють увагу на другорядних об'єктах показу.

Умовні позначення

▲ - Вхід

● - Центральна експозиція

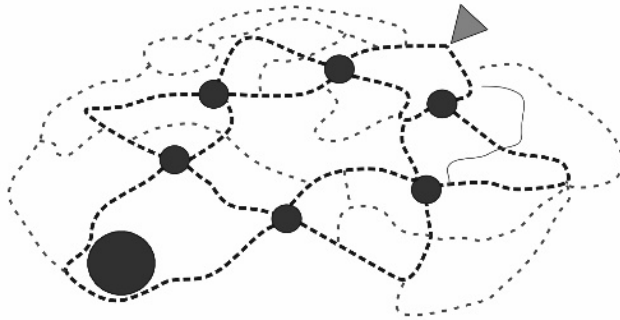
■ - Експозиційні ділянки

----- - Короткий маршрут

- · - · - Довгий маршрут

Рис.1. Схема сценарного моделювання парку-виставки
(на прикладі міжнародної виставки квітництва. Париж. Франція)

Довгий маршрут - шлях, що включає всі об'єкти показу. Такий маршрут підходить для неспішної прогулянки. Також маршрути можуть створювати візуальний символізм, наприклад, система алей парку-мініатюр «міні- Ізраїль» складається у зірку Давида (рисунок 2). Маршрут парку орієнтований на постійну зміну вражень. При організації тематичного парку необхідний комплексний підхід з метою збереження самобутності, автентичності, ідентичності і історичних ресурсів міського рекреаційного середовища [3].

Умовні позначення

▲	- Вхід	-----	- Короткий маршрут
●	- Центральна експозиція	- - - - -	- Довгий маршрут
■	- Експозиційні ділянки		

Рис.2. Схема сценарного моделювання парку- мініатюр
(на прикладі парку «міні- Ізраїль». Латрун. Ізраїль)

Висновок. Історичні парки Одеси мають універсальну з послідовним розташуванням об'єктів (Дюківський сад, Одеський міський сад, Грецький парк) або гнучку структуру (парк ім. Т.Шевченка, Стамбульський парк). Комплексна оцінка проектних підходів показала, що найбільш часто для організації тематичного парку застосовується відкрита гнучка структура з декількома вузлами. Така структура може розвиватися в часі і просторі. Тому можна зробити висновок, що парк ім. Т. Шевченка в м. Одесі найбільш підходить для створення парку-мініатюр, як експозиційної частини в структурі самого парку. Територія парку ім. Т. Шевченка дозволяє створити ділянки між об'єктами показу, гармонійне співвідношення масштабів людини і елементів парку, поєднання площин і обсягів.

Література:

[1] Божук В.Н. Градостроительная оценка территории при размещении тематических развлекательных парков. Интернет-журнал «НАУКОВЕДЕНИЕ». Том 8, №3, 2016. [Электронный ресурс]. Доступно: <http://naukovedenie.ru/PDF/68EVN316.pdf>.

[2] Воробьева М.О. Приемы сценарного подхода в организации общественно-рекреационных пространств. Сб. статей, СГАСУ: Традиции и инновации в строительстве и архитектуре. Градостроительство. Самара, 2015. № 2. С. 248-255.

[3] Малышева С.Г. Формирование новых рекреационных территорий на основе исторического контекста. Сб. статей АСИ СамГТУ: Устойчивое развитие городской среды. Самара, 2016. № 3. С. 60-64.

[4] Божук В.Н. Основные приемы создания тематизированного пространства в тематическом развлекательном парке. Architecture and Modern Information Technologies. МАРХИ: Москва. 2016. № 3(36). [Электронный ресурс]. Доступно:

https://marhi.ru/AMIT/2016/3kvart16/bozhuk/AMIT_36_bozhuk.pdf.

[5] Глазычев В.Л. Урбанистика. Москва: Европа, 2008. 220 с.

[6] Родичкин И.Д. Человек, среда, отдых. Киев: Будивельник, 1977. 156с.

[7] Шикина О.В. Перспектива створення тематичного парку в Одеській області. Сб. статей, МНУ ім. В.О. Сухомлинського: Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаїв, 2016. №14. С. 336-339.

[8] Кисельов В.М., Кисельова Г.В. Формування парку виставки, як складової частини міських парків. Архітектурний вісник КНУБА. Київ, 2019, вип.20. С. 238-241.

[9] Липа О.Л. Сади і парки України. Київ: Будівельник, 1961. 51с.

[10] Сидоренко М.В. Сценарный подход в проектировании многофункциональных городских парков. Сб. статей, БНТУ: Архитектура. Минск, 2016. №9. С. 156-161.

[11] Нефедов В.А. Городской ландшафтный дизайн. Санкт-Петербург: Любавич, 2012. 320с.

[12] Мини-парки мира. [Электронный ресурс]. Доступно: <https://cheaptrip.livejournal.com/22848925.html>

Киселёв В.Н., Киселёва А.В.,
Одесская государственная академия строительства и архитектуры

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ТЕМАТИЧЕСКОГО ПАРКА (НА ПРИМЕРЕ СОЗДАНИЯ ПАРКА-МИНИАТЮР В г. ОДЕССА)

Статья посвящена исследованию тематических парков, как важного компонента городского парка. В статье проанализированы научные работы, посвящённые специфике планировочной организации тематических парков, и размещению тематических парков в структуре города. Определена необходимость создания тематических парков для городов Украины в целом и в особенности в городе Одессе. На ряду с туризмом курортным, для города Одессы необходимо развивать «образовательно-событийный» туризм. Создание парка-выставки в городе Одессе будет способствовать улучшению

бренда города и привлечения туристических потоков. Экспозиции парков - выставок могут быть разные, но именно «макетный» способ представления экспозиций оказывается привлекательным для привлечения туристических потоков. Парк миниатюр может быть создан, как отдельный парк или, как экспозиционная часть в одном из городских парков Одессы. В статье рассмотрены особенности сценарного подхода к созданию планировочной системы парка миниатюр, а также определяется необходимость пошагового моделирования пространства. В статье определено, что наиболее целесообразным проектным подходом для организации тематического парка является открытая гибкая структура с несколькими узлами. Такая структура может развиваться во времени и пространстве. Поэтому можно сделать вывод, что парк им. Т. Шевченко в г. Одессе наиболее подходит для создания парка миниатюр, как экспозиционной части в структуре самого парка.

Ключевые слова: тематический парк, парк миниатюр, макетные экспозиции.

senior lecturer Kyselov V.M.,
Odessa state academy of civil engineering and architecture
senior lecturer Kyselova G.V.,
Odessa state academy of civil engineering and architecture

FEATURES OF THEMATIC PARK ORGANIZATION (ON EXAMPLE OF CREATING A PARK - MINIATURES IN THE CITY OF ODESSA)

The article is devoted to the study of theme parks as an important component of a city park. The article deals with the specifics of planning organization of theme parks, and the location of theme parks in the city structure. The necessity to create theme parks for the cities of Ukraine in general and especially for the city of Odessa is determined. Along with resort tourism, for the city of Odessa it is necessary to develop "educational - event" tourism. Creating an park- exhibition in the city of Odessa will help improve the brand of the city and attract tourist flows. The expositions of park - exhibition may be different, but it is the "mock-up" way of presenting the expositions that is attractive for attracting tourist flows. The miniature park can be created as a separate park or as an exhibition part in one of Odessa city parks. The article deals with the planning system of a miniature park and identifies the need for step-by-step modelling of space. The article identified that the most appropriate project approach for organizing a theme park is an open flexible structure with multiple nodes. Such a structure can evolve in time and space. Therefore, we can

conclude that the park named after T. Shevchenko in Odessa is best suited to create a miniature park, as an exposition part in the structure of the park itself.

Keywords: theme park, miniature park, maket expositions.

REFERENCES

[1] Bozhuk V.N. Gradostroitel'naja ocenka territorii pri razmeshhenii tematicheskikh razvlekatel'nyh parkov. Internet-zhurnal «NAUKOVEDENIE». Tom 8, №3, 2016. [Jelektronnyj resurs]. Dostupno: <http://naukovedenie.ru/PDF/68EVN316.pdf>. (In Russian)

[2] Vorob'eva M.O. Priemy scenarnogo podhoda v organizacii obshhestvenno-rekreacionnyh prostranstv. Sb. statej, SGASU: Tradicii i innovacii v stroitel'stve i arhitekture. Gradostroitel'stvo: Samara, 2015. № 2. P. 248-255. (In Russian)

[3] Malysheva S.G. Formirovanie novyh rekreacionnyh territorij na osnove istoricheskogo konteksta. Sb. statej ASI SamGTU: Ustojchivoe razvitie gorodskoj sredy: Samara, 2016. № 3.P. 60-64. (In Russian)

[4] Bozhuk V.N. Osnovnye priemy sozdanija tematizirovannogo prostranstva v tematicheskom razvlekatel'nom parke. Architecture and Modern Information Technologies. MARHI: Moskva. 2016. № 3(36). [Jelektronnyj resurs]. Dostupno: https://marhi.ru/AMIT/2016/3kvart16/bozhuk/AMIT_36_bozhuk.pdf. (In Russian)

[5] Glazychev V.L. Urbanistika. Moskva: Evropa, 2008. 220 p. (In Russian)

[6] Rodichkin I.D. Chelovek, sreda, otdyh. Kiev: Budivel'nik, 1977. 156 p. (In Russian)

[7] Shikina O.V. Perspektiva stvorennya tematicnogo parku v Odes'kij oblasti. Sb. statej, MNU im. V.O. Suhomlins'kogo: Global'ni ta nacional'ni problemi ekonomiki. Mikolaev, 2016. №14. P. 336-339. (In Ukrainian)

[8] Kyselov V.M., Kyselova G.V. Formuvannja parku vistavki, jak skladovoi chastini mis'kih parkiv. Arhitekturnij visnik KNUBA. Kiev, 2019, vip.20. P. 238-241. (In Ukrainian)

[9] Lipa O.L. Sadi i parki Ukraïni. Kiïv: Budivel'nik, 1961. 51p. (In Ukrainian)

[10] Sidorenko M. V. Scenarnyj podhod v proektirovanii mnogofunkcional'nyh gorodskih parkov. Sb. statej, BNTU: Arhitektura. Minsk, 2016. №9. P. 156-161. (In Russian)

[11] Nefedov V.A. Gorodskoj landshaftnyj dizajn. Sankt-Peterburg: Ljubavich, 2012. 320 p. (In Russian)

[12] Mini-parki mira. [Jelektronnyj resurs]. Dostupno: <https://cheaptrip.livejournal.com/22848925.html> (In Russian)